

Un país estranger

Estela Rius

Era vora al migdia i el sol primaveral pegava fort sobre el Museu de Mequinensa, on estàvem convocats per assistir a la presentació del llibre *Un país estranger* (Tusquets, 2024). Entre la multitud va aparèixer en Miquel Berga, l'autor del llibre que, amb un aparent caràcter trempat –que al llarg de la presentació vam poder corroborar–, va anar ataüllant i, si es-queia, saludant el personal present a la sala.

Berga és professor –ja jubilat– de literatura anglesa a la Universitat Pompeu Fabra i ha publicat nombrosos articles sobre escriptors anglesos que van participar en la Guerra Civil espanyola. El 2011, va editar el llibre *Un hotel a la costa* (Tusquets), de l'escriptora Nancy Johnstone, que a mode de crònica quotidiana va narrar els temps de canvis insospitats que va viure amb el seu marit, el periodista Archie Johnstone, després d'abandonar Londres el 1934 atrets pel paisatge de Tossa de Mar (Girona), on van construir el seu hotel. Casa Johnstone aviat va deixar enrere els hostes anglesos per a ser testimoni dels estralls de la guerra i, sota la tutela dels Johnstone, acollir una colònia per a nens refugiats procedents de la Franja (Aragó).

Arran de la publicació d'aquest llibre, Berga va rebre un correu electrònic. Era en Primi Sancho, fill d'espanyols emigrats a Bèlgica als anys seixanta, que acabava de descobrir casualment i a través de sa tia, després de comprar-se una casa a Tossa de Mar, que son pare i son oncle: Primitivo i Justo Sancho, eren dos d'aquells nens de la colònia.

No és casual que en Miquel Berga vingués a Mequinensa a presentar el seu nou llibre, ja que aquests xiquets mequinensans havien acabat esdevenint els protagonistes d'*Un país estranger* i Mequinensa l'epicentre geogràfic, històric i emocional del relat. En un intent de reconstruir la memòria dels Sancho –quan cap dels dos germans ja no hi eren–, el llibre va néixer com una seqüela inesperada de l'anterior i es va anar configurant com una *road movie* en la qual cada experiència esdevenia un nou capítol que anava teixint el conjunt.

Un país estranger és el paradigma de com una història particular es pot convertir en universal i amb ella, parafrasejant en Walter Benjamin, consagrar-la a la memòria dels qui no van tenir nom.